

“Ve keza, nâs tabiri, nifakın bir taife veya bir tabakaya mahsus olmayıp, hangi taife olursa olsun, insan nev’inde bulunmasıdır.” Kafirler ve münafıklar sadece insanlardan mı çıkıyor? Cinlerden de kafir ve münafık yok mudur?

"Ve keza, nâs gibi umûmî bir sıfatın nifaka münafi olması, hususî sıfatların daha ziyade münafi olmasına delâlet eder. Zira, insan mükerrerdir. Bu gibi rezaleti işlemek insanîyetin şânından değildir."

"Ve keza, nâs tabiri, nifakın bir taife veya bir tabakaya mahsus olmayıp, hangi taife olursa olsun, insan nev’inde bulunmasıdır."(1)

Burada makam; **“nas”** tabirinin insanlık manasını içine alması, **münafıklığın** belli bir millet, belli bir sınıf, belli bir topluluk için olmayıp, bütün insanlığa şamil olduğunu vurgulamaktır. Yani potansiyel olarak insanlık içindeki her grup ve taife bu manevi hastalığa tutulabilir, denilmek isteniyor. Yoksa münafıklık ve nifakı sadece insana tahsis ediyor değil. Nitekim cinler içinde de küfür ve münafıklık olabilir. Nas tabiri münafıklığı insanlık içinde belli bir sınıfa tahsis etmeyi men ediyor. Mesela sadece bedeviler münafık olur denilse, ayetin bu genel manasına aykırı olur.

(1) bk. [İşârâtü'l-İ'câz, Bakara Suresi, 8. Ayetin Tefsiri](#)